

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Izhaaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica šte. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . „ 2.-
četrletna . . . „ 1.-
Posamezna št. „ 0.10

Št. 32.

V Ljubljani, dne 4. julija 1912.

Leto VII.

Narodno gospodarski tečaji.

Jeseni priredi vodstvo Katoliške ljudske zveze na Dunaju štiritedenski narodno gospodarski tečaj. Namenjen je vsem, ki se pečajo s socialnim vprašanjem. V prvi vrsti se bo pa tečaj oziral na člane delovskih strokovnih organizacij, ki si pridobe na njem potrebnih znanosti za praktično delo v naših strokovnih a tudi drugih delavskih društvih. Prične se praktičen socialen tečaj v ponedeljek 16. septembra in se konča 12. oktobra. Poleg znanstvenih predavanj se prirede tudi taka praktična predavanja, ki vzgoje dobre delavske agitatorje in agitatorice.

Predvsem se bodo na tem socialnem tečaju obravnavali sledeči predmeti:

Temeljna načela narodnega gospodarstva. Razvoj narodnega gospodarstva v srednjem veku in novi dobi. Liberalizem. Kapitalizem. Moderna industrija. (Akcijske družbe. Karteli.) Avstrijski obrt v novejši dobi. Obrtni red. Agrarna politika, (kratko). Proletariat. Socializem. Krščanska družabna preosnova. Strokovno gibanje. Verske organizacije. Delavci in podjetniki. Delavsko varstvo. Delavsko zavarovanje. Obrtna higijena. Zgodovina avstrijske ustave. Dolžnosti moderne države. Davki in carine. Trgovinska politika. Bistvo denarnega, bančnega in borznega prometa. Društveno in zborovalno pravo. Praktično delo po društvih. Agitacija. Prednašanje. Tajništva.

Zakaj objavimo ta spored? Saj se bo predavalo nemško. Prijatelj ali prijateljica, ki zdaj začudeno s pravilno delavsko nezaupljivostjo tako povprašuješ, bodi ti zaupljiv iskren odgovor. Objavili smo ga, ker zelo, zelo želimo, da bi tudi naše delavske organizacije se opogumile in poslale nanj sposobne delavce ali pa delavke. Človek v vsačdanjih skrbih, pa bodisi še tako zaveden član delovske strokovne organizacije, potrebuje, da se uči in uči. Drugače ne moreš biti kos svojim nalogam kot agitator.

Saj smo imeli in imamo tudi pri nas socialne tečaje. Res, imeli smo jih, da, celo za delavce so se že priredili in upajmo, da se bodo tudi še priredili socialni tečaji. A tečaja, ki bi odtrgal celi mesec delavca od dela, nismo imeli. Za uspešno proučevanje socialnih vprašanj je pa nujno potrebno, da se pečaš samo s predmetom, ki ti je ljub in drag. Imeli smo že veliko tečajev, a bodi enkrat povedano, da so bili dose-

danji naši tečaji sicer zelo, zelo učeni, a boga mi, premalo praktični. Če bi bili praktični, bi moralo to poznati upravništvo »Naše Moči«, edinega splošnega slovenskega krščansko socialnega delavskega lista. A se ni poznalo. Poznati bi se moralo tudi v agitaciji, a razven ene osebe na Štajerskem nimamo na vodilnih mestih slovensko krščansko socialnega delavstva ene nove moči. Zakaj ne? Zato, ker se pri naših tečajih prezira važno vprašanje praktično organizatorične vzgoje. Kaj da imajo opraviti n. pr. pri delavskem socialnem tečaju vprašanja o šminkanju na gledaliških odrih, je stvar, ki jo nisem in je ne bom razumel, dasi ne spadam med tiste, ki bi leta in leta potrebovali, da kako stvar umevajo.

Leta in leta zasledujem poročila o raznih socialnih tečajih drugod. Ljudi, ki sem poznal pred desetletji drugod, ko še niso obiskovali takih delavskih tečajev, kakršen se bo vršil tudi letos na Dunaju, nisem več izpoznal, ko sem zopet prišel z njimi skupaj. Toliko so se naučili in pridobili svojim sodelavkam in sodelavcem v korist, na takih delavskih tečajih. Seveda, učili in obiskovali so socialne tečaje, na katerih niso predavali le nekateri strokovnjaki in pa diletanti, kakor je to navada pri nas, ampak samo strokovnjaki in praktiki. Velike uspehe, ki so jih dosegli nemški krščanski delavci in delavke na polju strokovne izobrazbe, na polju delovskega tiska, na polju delovskega združenstva, so dosegli le, ker so se razboriti delavci in delavke na takih daljših socialnih tečajih naučili samostojno misliti, samostojno agitirati, samostojno organizirati, samostojno nastopati, samostojno in pametno dopisovati delovskemu časopisu.

Pri nas? Ne nazadujemo, ne napredujemo pa tudi ne, saj tako ne, kakor bi v sedanjih razmerah lahko napredovali.

Ali ni premalo umevanja prav povsod za delavske shode? Koliko časa n. pr. že ni bilo v Ljubljani nobenega skupnega delavskega shoda. Po krajih, kjer smo včasih imeli vsak mesec vsaj en delavski shod, ga zdaj niti na kvatre ni. Število naročnikov našega lista se tudi ne množi. Kdo se spomni še na kakem delavskem shodu na »Našo Moč«? Kdo še agitira za to, da se mora za list agitirati; tiste dolžnosti, ki se zde nemškemu, češkemu, laškemu, hrvaškemu, poljskemu krščansko socialne-

mu delavstvu nekaj, kar je samo ob sebi umljivo.

Za vsako dobro a tudi neumno stvar se slovensko krščansko socialno delavstvo navdušuje, le glede nase, na svoj stan, na svojo politično organizacijo, na svojo strokovno organizacijo, na svoj list, naka, na to se pa pozabi. Če bo šlo tako naprej, morem z gotovostjo izračunati, kdaj da lahko rečemo: slovenska krščansko socialna delavska organizacija je bila.

In zakaj? Zato, ker je med našim delavstvom samim premalo praktično izvežbanih agitatorjev in agitatoric. Dokler je nekdo bival stalno med nami, je bilo boljše, a ker pride le od časa do časa, ob največjih praznikih med nas, se to pozna, kar bi se prav za prav ne smelo poznati, če bi ne poznali tiste človeške slabosti, da če vedno ne priganjaš, ti pa najboljši ljudje zaspe.

Vedel bi o tem kaj napisati. Pa bodi! Sem že tako dovolj pozabavljal, a zakaj bi ne, saj so šli celo med zabavljaje tudi tako visoki gospodje, ki se, kadar zabavljajo, kar za cele milijone zmotijo.

K predmetu: Tiste naše delavske organizacije, ki Vam je na tem, da gre naša stvar naprej, skrbite, da odpošljete sposobne sodelavce na letošnji dunajski tečaj. Denar, ki ga boste za to izdali, bo dobro naložen in bo pomnožil vrste vaših članov. Če je Vaša organizacija pre-slaba, da zmore stroške, dogovorite se s sosednjimi organizacijami. Stvar je potrebna in nujna. Pripravljeni smo, da glede na uvodoma navedeni tečaj posredujemo.

Rdeča petolizanja.

24. junija je praznoval dr. Viktor Adler, voditelj nemške avstrijske socialne demokracije, svojo šestdesetletnico. Tisti, ki ne pripadamo socialni demokraciji, smo radovedno in nestrpno pričakovali, kaj da zdaj store tisti soc. demokrati, ki po svojih listih in katerih govorniki vedno zaničujejo meščanske stranke zaradi »gnjusnega osebnega kulta«, ki ga imajo s svojimi voditelji. Osební kult je sam obsebi res zelo neokusen. Kar gabití se mora človeku, če se komu in naj si je tudi zaslužen mož, preveč kadi. Tudi med nami Sloveni se zadnje čase preveč kadi posameznim osebam demokratične S. L. S. Včasih ni bilo tako, ko se je šlo le za

V zanjki.

Po svojem poklicu sem stavbni podjetnik. Te dni mi piše neki moj dobri, stari prijatelj, ki je zdravnik umobolnih, tole pismo:

»Ljubi prijatelj!

Moj zavod je, hvala Bogu, tako dobro obiskan, da morem komaj veliko število svojih bolnikov spraviti pod streho. Prisiljen sem, da zidam. Te dni me obišči. Pridi pa dopoldne, da se pri kosilu pogovoriva, kaj in kako da naj zidava. Na svidenje! Tvoj itd.«

Čez tri dni pozvonim pri lepi, elegantni vili, v kateri stanuje moj prijatelj. Nasproti čez lep, zelen vrt se vidi sivo zidovje zavoda, umobolnice.

Pred kosilom si ogledava s prijateljem zemljišča in poslopja, kjer naj se zida, da se zavod poveča. Vrneva se na to v lepo zdravnikovo stanovanje. Ljubeznjiva zdravnikova gospa naju že čaka z izvrstnim kosilom.

Hitro se praznijo krožniki in čaše. Močno vino povzroča, da se živahno zabavamo.

Skrivnosten poklic mojega prijatelja me zelo, zelo zanima. Spretno, da ga razumem, mi pripoveduje dogodke, ki jih je v svojem poklicu doživel.

Pripoveduje mi med drugim tudi, kako težavno in s kako zvižajo se morajo spraviti umobolni v zavod.

»Večinoma se vsi zgražajo, ki morajo v tak zavod. Sila je vedno grozna in tudi nevarna. Zdravnik je zato prisiljen, da se poslužuje zvižaje, s katero spravi izlepa uboge bolnike v zavod, kjer se jim skrbno streže, a jih kljub temu le malo ozdravi.

Nekega zobozdravnika, ki je zbesnel in postal nevaren, a ki ga njegova rodbina ni mogla spraviti v zavod, sem osebno obiskal in mu resno tožil, da bole nekega mojega bolnika zobje. Prosil sem ga, da naj pride mu pomagati. Ne da bi bil zinil besedico, je spravil skup svoje instrumente, se vsedel v kočijo in se pripeljal v zavod. Zvižaja se je popolnoma posrečila.

Umobolnega odvetnika sem zvalil v norišnico pod pretvezo, češ, da mu izročim važno tožbo; duhovnika, češ, da mora dati nekemu bolniku zadnja tolažila.«

»Zlomka«, sem si mislil, »stavbnega podjetnika izvabi gotovo sem le s pretvezo, da mu hoče izročiti kako stavbo.«

Gladil sem si lase in se pomiril, češ, saj nisem norec, marveč da bom moral tu res zidati.

»Ne veruješ«, nadaljuje prijatelj, »kako so ubogi bolniki vsi prepričani, kako da so zdravi

in kako da jim je pamet bistra in sveža. Niti enega ni med njimi, ki bi slutil, da je umobolen.«

Postaja mi vroče. Kaj če je tudi mene izvalil?

»Pred kratkim«, pripoveduje zdravnik, »sem imel opraviti z mladim plemičem. Ni ga bilo mogoče izvabiti. Končno ga povabim h kosilu. Odzval se je in sedel tam, kjer danes ti sediš. Po kosilu ga vprašam, če bi ne hotel zavoda si ogledati. Odgovoril je, da ga ogleda. Peljal sem ga v blaznico in mu kazal sobe. V sobi, ki je dobro obita z blazinami, sem ga pustil, ko sem jo hitro zaklenil in ga tako vjel.«

Nemirno se premikam po stolu, na katerem je še nedavno sedel norec. Se li to danes zopet ne obnovi? Svojih pomislekov se hitro otresem. Norec ni nihče mojih prednikov, a norost je le bolezen, ki se podedva. Ne, ni me povabil z zvižajo, pozval me je, da res zidam.

Po kosilu me vpraša prijatelj, če hočem videti njegove bolnike.

Stvar me je res zanimala. Sramoval sem se tudi priznati svoj strah . . .

Šla sva v zavod, obiskala vsaj 50 sob in si ogledala do 150 norcev. Nobenih vrat ni zdravnik za menoj zaprl, ker sem skrbno pazil, da sem stal korak za njim.

stvar in so bile osebnosti postranska stvar. Kako se je na primer kadilo Šukljuetu, ki se je, ker ga je preveč kadilo prevzelo, šel kar za cele štiri milijone zmotiti, da poniža tisto stranko, ki ga je bivšega izpreobrnjenega liberalca z veseljem sprejela v svojo sredo in mu izročila važna, mimogrede pripomnjeno, dobro plačana častna mesta in ga posadila na prestol deželne glavarja, kjer je bil tako strogo nepristransk, da bi bil najrajši nastavljal kar same liberalce na uradniška mesta. Kadilo ni nikdar dobro.

Soc. demokracija pa sovraži vsako kadilo ali kakor se to bolj učeno po mokraško pravi: vsak osebni kult, ki ga uganjajo buržoazijske (meščanske) stranke s svojimi voditelji. In mislili smo, dr. Adlerju soc. demokrati ob njegovi 60letnici ne bodo kadili, a kako hudo smo se zmotili. Ko smo vzeli v roke soc. demokratske liste, kar po vrsti so prinašali dolgovazne slavošpeve na dr. Adlerja. Nemško soc. demokratsko glasilo »Der Kampf« (boj), je pa objavil v svoji deseti številki kar pet člankov, ki so se vsi pečali z dr. Adlerjem. Celo list »Gewerkschaft« (strokovno glasilo) takozvanih strogo nepolitičnih strokovnih društev, je objavila v svoji 21. številki dve strani dolg članek, posvečen dr. Adlerju na čast. Članek pričanja s sledečo ne slabo, a tudi ne prostovoljno šalo: »Dne 24. junija je bil Viktor Adler star 60 let. Tiho, brez vsakega zunanje okrasje je minul ta dan.« (Nemško besedilo: Am 24. Juni ist Viktor Adler 60 Jahre alt geworden. Still, ohne jedes äussere dekorative Beiwerk ist dieser Tag vorübergegangen...) Nato pa pripoveduje člankar celo dolgo stran, kako dr. Viktor Adler ljubi »proletariat«. Brez sporov med strokovnjaki in soc. demokratičnimi politiki pa ne gre v Avstriji, kakor tudi ne v Nemčiji. V Avstriji so se udarili, ko je šlo zato, da se določi stališče glede na narodno vprašanje. »Gewerkschaft« opisuje ta spor takole:

»Ta naroden spor smo vsi presojali ali s trezno glavno in z zrelim razumom in ne dobimo drugega izhoda, kakor trd **ne!** On (dr. Adler) je pa preiskoval z ljubečim srcem in vplivala je nanj globoka boleš, ki jo je povzročalo, ker se je razvijal nesocialističen in neproletarski plevel med češkim proletariatom... Ker mi nimamo tiste brezkončne mere osebne ljubezni, ki jo goji dr. Adler do vsakega delavca in ki zato tudi v milejši luči presoja njegove napake, marveč ker smo, o, tako suhi ljudje razuma: to nas je moralo ločiti glede na naziranje o narodnih zadevah in dasi smo se upirali, smo morali hoditi pota za končno združenje, ker je to zahteval dr. Adler.«

To kar tako lepo priznava »Die Gewerkschaft«, nam dokazuje tole: »V Galiciji se prepirajo med seboj poljski in judovski, na Češkem in Moravskem češki in nemški sodrugi, pri nas natihome še, pa judovski podrepani in pa tisti sodrugi, ki bi radi sledili Čehom, a se še ozirajo na gotove razmere in pa na starino Mihaela Čobala. Na Dunaju se pa prepirajo med seboj voditelji rdečkarije o tem, kdo da je bolj kunšten kot drugi.

Končno pa se članek takole dr. Adlerju prilizuje: »Kogar ljubijo bogovi, mu darujejo mesto preveč možgan, nekaj tiste goreče, mogočne ljubezni, ki preveva dr. Adlerja nasproti proletariatu«. Bolj se že ne morejo lizati pete, kakor jih rdečkarija liže dr. Adlerju.

Končno zapustiva zavod. Ko prekoračiva duri in ko diham zopet sveži zrak, sem bil srečen, ker sem zdaj znal, da nisem zblaznel.

Ne greva še daleč, ko zapazim, da sem pozabil v neki sobi svoj dežnik iz svile. Temno sem se tudi spominjal, v kateri sobi da sem ga pustil. Povem prijatelju, da moram po svoj dežnik nazaj.

»Dobro, dobro! Pojdi ponj. Strežniki naj ti pomagajo ga iskati«, mi je odgovoril. Hitro sem šel po stopnjicah.

Z najvišjega nadstropja je gledal na naju začudeno neki strežnik.

»Tega gospoda vodite še enkrat po sobah«, mu reče zdravnik.

Takoj mi je bil strežnik za petami in me previdno vodil po sobah.

»Sem, gospod. Drživa se vedno leve strani. Prosim.«

Postanem in si ogledam čudaka.

»Mene ni treba od zadaj voditi. Korakajte pred menoj in me vi vodite. Pred vsem pa iščite moj dežnik.«

»Gotovo. Saj iščemo dežnik, ljubi, milostljivi gospod. Grem pred Vami, tako, tako... a Vi hodite lepo za menoj.«

Vidim, kako skrivaj pomiga nekemu svojemu tovarišu.

Prvi strežnik je res korakal pred menoj, a

Več izobrazbe.

Naše delavstvo potrebuje več izobrazbe. To stoji. Škoda, da izgubljammo zato kako besedo. Delno dobi izobrazbo v člankih našega listi, a ker list z ozirom na število naročnikov obsega v vsaki številki le približno 800 vrst, je to odločno premalo. Najboljše bi pač bilo, ko bi se moralo delavstvo samo izobraževati, a to je zopet nemogoče, ker nimamo v slovenščini takih del, ki bi bila primerna za delavčevo izobrazbo. Naše delavstvo mora biti socialno in apologetično izobraženo. Znati mora, kakšne pravice da ima nasproti družbi, poznati mora vsa velika socialna in politična vprašanja, ki pretresajo svet. Nasproti pa mora znati tudi braniti verske svetinje nasproti soc. demokratskemu sodelavcu in nasproti svojemu liberalnemu nadzorniku in včasih tudi uradniku. Kolikor moremo, storimo. Česar pa ne moremo pri mrzloti, ki vlada med delavstvom glede na agitacijo za naš list, to so dolžne storiti delavske organizacije. Ne ostane drugega, kot da tisti delavci in delavke, ki imajo veselje do socialno-apologetičnega dela, skrbijo za to, da imajo po svojih društvenih socialno knjižnicah. Če tudi sami ne znajo nemško, človek se vedno dobi, ki jim bo raztolmačil, kar je čital in tako delavce učil. Od posameznikov, ki sodelujejo pri nas med delavstvom, se ne more zahtevati, da bi sami morali kupiti vse potrebne drage knjige. To bi morala storiti delavska društva. Ne vsega naenkrat, polagoma si lahko vsako naše delavsko društvo in vsaka skupina J. S. Z. nabavi malo socialno knjižnico, ki se bo počasi večala. Ni dovolj, da čitaš le zabavne knjige. Čas, v katerem živimo, je resen, zato se moramo učiti tudi resnih stvari. Naše uredništvo rado posreduje pri izbiri dobrih delavstvu primernih socialno-apologetičnih del.

Tobačno delavstvo.

V PETROVČE!

Prijateljica, prijatelj! Kako si se odločil? Li greš ali ne 28. julija v Petrovče? Saj veš, da se je sklenilo ta dan poromati tja. Romarska cerkev v Petrovčah je zelo dobro znana med štajerskimi Slovenci. In prav je, da se mi, ki delamo vedno in vedno, dan na dan tudi skupaj razveselimo, da se poklonimo Bogu in da damo čast prečisti Devici. Dolžni smo pa tudi sebi in svojemu stanu, da pohitimo tja, kamor je sklenjeno, da poromajo člani in članice naše organizacije. Glejte! Če hočemo, da bomo kaj veljali pred svetom, moramo držati skupaj. To pa najbolj pokažemo, če gremo in prav vsi pohitimo 28. julija v Petrovče. Kranjci se radi nekoliko pobahamo in to je prav. Pokažimo našim štajerskim bratom in sestrām, koliko da nas je, ko nas bodo videli dne 28. julija romati skozi lepo mesto Celje ob lepi Savinji v Petrovče. Hitro se odločite in naznanite zaupnicam in zaupnikom našega »Podpornega društva«. »Grem v Petrovče!«

Pogrebni zaklad. Dne 1. julija 1912. so se pričeli vpisovati člani v Pogrebni zaklad »Podpornega društva«. V zadnji »Naši Moči« smo že opisali, kako velike koristi bo prinašal pogrebni zaklad tistim, ki se vanj vpišejo. Ker bo imel odsek, ki vodi pogrebni zaklad, izpočetka zelo veliko posla, ker se morajo knjige strogo natančno voditi, je nujno potrebno, da se člani hitro vpisujejo. Pristopnina je tako nizka, samo 60 vinarjev, da jo lahko zmore vsak delavec, vsaka delavka.

za menoj je pa hodil tisti strežnik, ki mu je dal prvi gotovo znamenje.

Postanem.

»Zdaj mi je preneumno. Ali mislite, da imate z norcem opraviti? Niti koraka več ne napravim. Išcite sami moj dežnik, ali naj ga pa vzame vrag?«

Obrnem se, da grem doli in se pritožim čez neumne strežnike. A strežnika me pograbit in vržeta na tla.

»Zbesnel je«, zakličeta in kakor blisk prihitita še šest strežnikov.

Sujem jih, praskam, rjovem — vse zaman! Čisto mirno me nesejo v z blazinami obito sobico. Šnip — šnap! Vrata so zaklenjena. Vjet sem v sobi namenjeni zbesnelim norcem.

Obupavam. Ali sem res zblaznel? Izprašam si vest. Če tudi sem natančen, ničesar ne najdem, kar bi govorilo za mojo norost. Ne in zopet ne! Nisem zblaznel!

A če nisem zblaznel, zakaj ne pride moj prijatelj, da me reši. Saj mora opaziti, koliko časa da iščem dežnik.

Na vratih je luknja, skozi katero neprestano gleda na me neko oko. Gotovo opazujejo, če si tudi ničesar ne storim.

Končno se vrata odpro in v sobo pride pomožni zdravnik, ki me zelo vljudno prosi, če mu ne morem posoditi noža.

Ali storiš, kar si dolžan svojemu »Podpornemu društvu«? Seveda storim! Saj plačujem vedno prispevke. Počasi, članice in člani »Podpornega društva«. Prav je, da tako pridno plačuješ, kar si društvu dolžan plačevati. A to še ne zadošča. Vidiš, ti moraš skrbeti tudi za to, da pristopijo k društvu tudi tisti, ki še niso društveni člani. Saj veš, da le »sloga jači«, »nesloga pa tlači«. Vsak član naj strogo pazi, da vedno in vedno pridobiva »Podpornemu društvu« novih članov.

Na »Našo Moč« še niso naročeni vsi delavci in delavke naše ljubljanske tobačne tvornice. Prosim vas, ki ste zvesti naši naročniki in naročnice, agitirajte, da se list v tvornici še bolj razširi, kakor je razširjen. Saj je ravno tobačno delavstvo pred osmimi in devetimi leti najbolj pritiskalo na to, da naj se »Naša Moč« ustanovi. Res, razširil se je bil močno v ljubljanski tobačni tvornici, a le ga nima polovica delavstva naročenega, dasi bi morala imeti »Našo Moč« naročeno vsaka naša delavka, vsak naš delavec. Če se vi, ki ste zvesti naši naročniki in naročnice, zavzamete za agitacijo, lahko dvignete listu število naročnikov. Dobre volje je treba in pa poguma, pa bo šlo. Velika ni »Naša Moč«, a strupena, kadar gre za vaše koristi in pravice. Skromna je »Naša Moč« in se ne more glede na velikost in glede na množino vsebine tekmovali z drugimi listi, a od delavstva je odvisno, da se število naročnikom pomnoži in tako tudi omogoči sčasoma tudi večji list. Kako ti svojo rdečo »Zarjo« širijo socialni demokratje? Kolikokrat mi to pripovedujete. Zakaj bi naše delavstvo glede na dobro stvar ne tekmovalo s socialno demokracijo?

Vpokojene so delavke: Marija Turk. V tvornici je delala 41 let in je bila zvesta članica naše organizacije. Nadalje so upokojene zveste članice naše organizacije: **Ana Jagodić, Frančiška Pajk in Švigl Marjeta.** V pokoj je tudi stopil po 40letnem službovanju delavec **Valentin Rozman.**

Železničar.

Železničarji proge Jesenice—Gorica—Trst, pozor!

Vsem članom »Prometne zveze« in somišljenikom se naznanja, da bo v nedeljo, dne 14. julija popoldne ob pol 4. uri v prostorih Slov. kat. izobraževalnega društva v **Podbrdu** javni shod krščansko mislečih železničarjev. Na shodu govori državni poslanec dr. **Krek** s posebnim ozirom na železnice. Poročal bo tudi deželni

Izjavo, ki je resnična, beremo v pismu, ki je pisala lekarnarju **E. V. Fellerju** ekscelenca baronica **Helena Freytagh-Loringhoven**, rojena baronica Buxhoeveden, Gorica, Corso Verdi, 36. Glasi se: »V veliko zadoščenje mi je, da vam danes morem poslati priloženo, pravkar prejeto dopisnico priznane pisateljice **Paula Maria Lacroma**, plemenite **Maria Egger Schnitzhausen**. Iz dopisnice je izprevideti, da je domače zdravilo **Fellerjev fluid z. v. z. »Elsafluid«** obogatelo za eno pospeševalko. Dama je bila pred kratkim pri meni, in ker je tožila o neizrečenih neuralgičnih bolečinah, sem ji ponudila steklenico **fluida**. In danes, čez par dni, sem že prejela razveseljivo pohvalo, gotovo radi dobrega uspeha. Nepotrpežljivo pričakujem poročila o uspehu fluida pri kneginji **Carolath**, kar vam bom takoj sporočila.« **Fellerjev fluid**, ki je med braveri dobro poznan, se izdeluje pri lekarnarju **E. V. Feller v Stubici, Elzatrge, 264** (Hrvaško). 12 malih ali 6 dvojnatih ali 2 specialnih steklenic velja franko 5 K. Majhna zaloga tega izvrstnega domačega zdravila bi vsakemu utegnila prav dobro služiti.

Nečuvono! Sumijo, da si kaj storim. A premislim. Če ne izročim noža, mi ga lahko s silo vzamejo. Vržem ga zato zdravniku pod noge.

»No, no«, pravi zdravnik, »zapisali vam bomo pomirjevalno sredstvo.«

»Zapišite, kar hočete, a pili boste zdravilo sami. Meni pa pošljite takoj ravnatelja, katerega gost sem.«

»Da, da. Vi ste naš gost. A pomirite se, ker je to za Vas najboljše. Naš šef zdaj ne more priti. Pozvan je namreč k bolniku, ki umira. Ko se povrne, Vas gotovo obišče.«

Dve uri sem tako prebil. Končno začujem glasen smeh, ki mi pove, da hiti moj prijatelj, da me reši. Zmerjal je strežnike, a ker se je smejal, je to zmerjanju vzelo vsako resnost.

Tako se je smejal, da so mu drle solze po obrazu, ko je odprl vrata, me objel in prosil, da naj mu odpustim.

»Odpuščam ti, ker nisi sam ničesar zakrivil«, sem hladno odgovoril.

Hitro zapustim žalosten zavod, ne da zahtevam nazaj dežnik in nož.

Moj prijatelj hiti za menoj.

»Povej vsaj, kdaj da zopet prideš radi stavbe?«

»Nikdar!«

Norišnica mi je namreč trajno obtičala v želodcu.

Dober tek!

Zdrav želodec imamo in nikakih bolečin in tiščanja v želodcu, odkar rabimo Fellerjeve odvajalne Rhabarbara kroglice z znamko „Elsakroglice“. Svetujemo Vam iz lastne izkušnje, poskusite iste, ki pospešujejo prebavo in krepe želodec. 6 škatlic franko 4 K. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsatrg 264 (Hrvatsko).

poslanec župnik Piber. Vse člane »Prometne Zveze« pozivamo, da naj se zanesljivo udeležijo shoda in pripeljejo nanj vse prijatelje in znance. Na svidenje dne 14. julija v Podbrdu!

ODKLONJENO IZBOLJŠANJE ŽELEZNIČARJEM.

Te dni je zbornica odklonila predlog, po katerem naj bi vlada zvišala uslužbencem in delavcem državnih železnic dohodke za 17 milijonov kron. Minister Heinold je ob tej priliki v zbornici izjavil: Glede na 17 milijonsko povišanje uslužbencem in delavcem državne železnice naglašam, da vlada trajno skrbi za to, da se gmotno stanje uslužbencev po državnih železnicah izboljšava. To dokazuje, ker so se prejemki vsem skupnim uslužbencem državnih železnic izboljšali. Kar tiče železničarje, je znano, da se je izdalo 1. januarja 21.000.000 kron za izboljšanje železničarjem, za delavstvo po drugih državnih obratih pa okroglo dva milijona kron. Če se ni dosegla vsota, ki jo je zbornica zahtevala s svojo resolucijo decembra 1911, je vzrok, ker se mora ozirati vlada tako na finančno stanje države kakor tudi na davčno sposobnost davkoplačevalcev. Predlog za izdatek 17.000.000 kron je že zato nesprejemljiv, ker bi trajno obremenil državni zaklad z vsoto, za katero ni pokritja, in bi se zdatno motilo ravnotežje državne uprave. Vlada odkrito in lojalno izjavlja, da, če se to sklene, bi ne mogla predlagati sklepa v najvišjo sankcijo. Minister lahko tako govori. Samo to je čudno, da vladi vedno zmanjka denarja, kadar gre za malega človeka. Kadar pa gre dati milijone visokim gospodom, takrat pa najdejo ministri dovolj dovolj denarja. Prav je, da državna uprava varčuje, a varčuje naj tam, kjer lahko, ne pa tam, kjer pomenja varčevanje stradanje revežev in njih rodbin.

Med brati in sestrami.

Vič - Glince. Tukajšnje katol. slov. izobraženo društvo bo v zvezi s podružnico »Slov. Straže« priredilo prihodnjo nedeljo, to je dne 7. julija veselico v spomin 50 letnice smrti nepozabnega lavantiskega škofa A. M. Slomška. To bo v naši škofiji prvi »Slomškov dan«. Gotovo je ta nedelja zelo primerna za to slovesnost. Saj bomo ta dan počastili tudi slovanska apostola sv. Cirila in Metoda. In pokojni blagi Slomšek je bil, ki je z apostolsko gorečnostjo vnemal Slovence za ta dva blagovestnika, da bi ona s svojo priprošnjo dovedla vse Slovane v edino pravo rimsko-katoliško cerkev. Torej bode prav in dostojno, da to nedeljo obrnemo v čast sv. Cirilu in Metodu, obenem pa se spomnimo neveljavih zaslug za Slovanstvo vnetega Slomška. V ta namen bodeta v cerkvi pri obakratnem dopoldanskem cerkvenem sv. opravilu za to primerna govora. Popoldne po litanijah ob 4. uri se bo pa v že znanem in prijaznem jelšnem gozdiču g. Pavliča tik župne cerkve priredila velika ljudska veselica z bogatim vsporedom. Razni govorniki bodo pojasnili pomen slavnostnega dneva. Domača društvena godba in pevski zbori bodo blažili srca. Razni bogato opremljeni in preskrbljeni paviljoni bodo nudili vsakovrstna pokrepčila. Zvečer bo čarobna razsvetljava ozaljšana gozdiča. Še prej se bo pa vzdignil »najnovejši Zeppelinov« zrakoplov. Somišljeniki in somišljenice! Naši verski nasprotniki bodo v nedeljo sv. Cirila in Metoda slavili »po svoje«, mi ju bomo pa po svoje. Proslavili bomo pa tudi spomin na moža, ki je prvi izgovoril in priporočal: Vse za vero, dom, cesarja! in se tudi sam zvesto držal tega zlatega reka. Da se tudi mi navzamemo duha nepozabnega, blagega Slomška, prihitimo na Vič in udeležimo se v obilnem številu oboje cerkvene in veselične slovesnosti na »Slomškov dan«.

Dominus vobiscum — dobro gre konsum. Ko je pred dobrimi petnajstimi leti jela v Idriji vstajati socialna demokracija in je prišel naše delavce osrečevati učeni Kristan, tedaj je povsod zavladalo mnenje, da so socialni demokratje tista stranka, ki bo Idriji pridobila vse, kar si sploh more želeči razvajena duša. In res! Ustanovili so »Naprej« in v njem teden za tednom oznanjali mokraški evangelij; ne dovolj tega, so imeli vsako nedeljo med mašo shode v pivarni; tam so dobro plačani govorniki zabavljali čez »klerikalce«, šempatje tudi čez liberalce, povzdigovali revni proletarijat, da so se ubogi poslušalci kar samim sebi smilili, opisovali so neizmerno bogastvo »rimske cerkve« in povrhu pridno zabavljali čez erar in rudniško ravnateljstvo. Ljudje, nevajeni takih surovosti, so se sicer povpraševali, kako je mogoče v eraričnem posloplju čez lastnega gospodarja zabav-

ljati, toda pozneje so v še večje začudenje spoznali, da je uprav erar sam te krásne razmere najbolj podpiral. Kratko: vladala je anarhija na erarični podlagi, posebno, ako se spominjamo različnih nastopov pri volitvah, kjer je Kristan v mestni posvetovalnici s klobukom na glavi na mizi sedel, pri obhodih, kjer so naše mirne ljudi izzivali, ali pri raznih demonstracijah, kjer je vladalo življenje kakor bi bili med zamorci in ne v eraričnem mestu. Tudi društvo niso pustili v miru! Patriotično vešeransko društvo je imelo v naših mokračih najbolj zagrižene hujskače, ne da bi erar ali vlada le z mezinem mignila; da je bilo vedno zabavljanje proti rudarskim nastopom, češ, kaj boste erarju delali poklone pri procesijah in paradi, le mimogrede omenimo. Najbolj domači pa so bili vendar le v Konsumnem društvu. Tam je neomejeno vladal Kristan z nekaterimi dobro plačanimi »uradniki«, kupili so mlin, ustanovili posojilnico, ki je pozneje pogorela, delali zgago čipkarski šoli in mešali toliko časa, da so rudarjem žito zapravili, kar se bo še bridko maščevalo. V političnem oziru so dobili svojega župana; pokazalo se je pa kmalu, da znajo socialni demokratje pač upiti, za resno delo pa nimajo ne pravih zmožnosti, ne nastopa. Kajti četudi ima naš erar pred njimi tak rešpekt, da je njim na ljubo odpravil sv. Florijana in upejal prvi maj, se je vendar letos dne 1. maja pokazalo, da med socialnimi demokrati nekaj poka in ko so imeli na dan sv. Ahacija odkritje milijonske plošče, so bili vsi uradi povabljeni, samo mestno županstvo je bilo izvzeto; tisti, ki so mokačem na noge pomagali, se jih sedaj sramujejo! Glavno pa še pride. Ze pri lanskem računskem zaključku smo uvideli, da v Konsumnem društvu ni vse v redu, danes se pa vidi, da baje precej manjka.

Idrija. Idrijski polnohlačnik se je v »Slov. Narodu« zaletel v našo notico o rudniškem erarju, ker smo nepristransko stvar tako pojasnili, kakor je v resnici; mi bi liberalni muhi temeljito odgovorili; ker jo je pa že nedeljski »Slovenec« s številkami zavrnil, nam je samo pristaviti, da je erar za Idrijo edina in največja opora, katere se je treba držati, a se je ne sme izrabljati, najmanj v strankarske namene, kakor delajo liberalci. Zato še enkrat ponavljamo, da bi bil moral erar tako nastopiti, kakor naša stranka že deset let nastopa in le njegova brezprimerna zanikrnost je kriva, da smo zabredli v dolgove 435.000 kron z 350.974 K 63 vin. abresti, katerih se v dolgih 75 letih ne bomo otresli. Ako bi bili, mesto dolgove delali, doklado spravljali, bi bila realka že zdavnej plačana, nam pa samo do danes 120.000 K obresti prihranjenih, za katere bi lahko sezidali zasebna stanovanja, katerih nam je najbolj treba. 75% doklada bi bila popolnoma odveč in nepotrebno bi bilo tudi dandanašnje prerekanje za tistih par odstotkov, ki nič ne pomenjajo, ker bi bila 40% doklada za vse zadostovala. Seveda, liberalci so hoteli tako delati kakor v Pribramu, kjer so sezidali dragi I. D., ki niti vinarja ne nese — seveda na občinske stroške; pri nas so hoteli pa s Čitalnico tako narediti. Še danes se naši c. kr. liberalci ne sramujejo trditi, da ne škoduje delati dolgov, češ, ako bi jih občina ne plačala, jih bo pa — erar prevzel! Kdo se ne smeja takim učenjakom? Zato še enkrat

ponavljamo, da je erarjeva brezhrižnost kriva, da smo zabredli v tako zagato, ker izposojeni denar ne koristi ne erarju, ne občini, ne hišnikom, pač pa — mestni hranilnici v Ljubljani. Sedaj pa še odgovorimo na očitek, da je S. L. S. največji škodljivec Idrije! Mi vprašamo: kdo je zafural pri cestah 63.000 K, da se je nekdo v gradu izrazil: »Das sind Lumpen gewesen!« Kdo je ustanovil nepotrebno mestno hranilnico, ki se bo posušila, kakor hitro zgubi depozite, in že danes s Sok. Domom vred hira, ker so od nemške stranke kupljeno posestvo tako zadovoljili, da naprej ne nazaj ne morejo? Kdo je hotel ob poddržavljenju realke občinsko doklado na stari višini obdržati, samo da bi z vsakoletnim realčnim preostankom 40.000 K lahko za razne sinekure, podpore, ustanove in podobne stvari razpolagali, mesto dolg plačevali? Kdo je hotel pir novi klavnici samo za uravnavo sveta 67.000 zapraviti, za načrte 3000 K, za stavbo 190.000, za obresti 100.000, torej skupaj 360.000 kron? Kdo si umišlja regulacijo Nikove, ki niti občinska last ni; veljala bi pa gotovo 400 tisoč kron? To so številke, ki si jih c. kr. liberalci zmišljujejo, ker bi radi na občinske stroške koritarili, kakor so svojčas pri prejšnji Čitalnici vse na občinski račun dobili. Proti takim ljudem bomo vedno delali prizive, skrbeli pa tudi, da se bo erar zganil, kajti ako se ponovi leto 1905, pride za Idrijo polom, katerega ne ubrani vse liberalno širokoustje. O škodljivcih pa le še toliko rečemo, da je največji idrijski škodljivec polnohlačnik sam, ki za tristo kron mesečnih dohodkov lenobo pase, prazno slamo mlati in po »Slov. Narodu« slepe miši lovi.

Sedanje republike.

Socialni demokratje se strašno zaganjajo ob vsaki priliki v monarhije. Poslužujejo se vsakega sredstva. Če se komu, ki ni socialni demokrat, kaj pripeti, lop po monarhiji. Če je v državnem zboru obstrukcija halali, monarhija jo je povzročila. Ne da bi se hoteli pečati z vprašanjem, katera oblika je boljša, monarhija ali republika, si hočemo nekoliko ogledati, kako da sodi socialni demokrat Rihard Calwer o republikah, mož, ki je imel to v socialnodemokratskih vrstah prepovedano stvar, da je bil odkritosrčen, vsled česar so ga tudi socialni demokratje izbacili iz svoje stranke.

Calwer piše v svojem listu »Die Konjunktur« o republikah med drugim:

Zastopniki politične enakopravnosti lahko vidijo zdaj v Severni Ameriki, kako da se razvijajo stvari. Nekaj častilakomnih podkupljenih oseb razburja ljudske strasti. Na dobrobit ljudstva niti ne mislijo, marveč le na to, kako da bi obgatili sebe in svoje pristaše. Ljudstvo varajo, ker se pusti goljufati. Ali bo res tisti izvoljen za predsednika v Severni Ameriki, ki je najboljši med državljani? Glavna dolžnost vsakega, ki demokratično misli, je, da vzgaja ljudstvo umstveno in gospodarsko. Vsaka državna oblika mora imeti osebo, ki jo zastopa na zunaj, bodisi že monarhija ali pa republika. Kaže nato na Angleško, ki tvori republiko pod dednim kraljem.

CILJ

prizadevanj, najti sredstvo za izboljšanje kave, ki odgovarja vsem zahtevam okusa in izdatnosti

dosežejo vedno le one gospodinje,

ki kupujejo kavini pridelek v zabojčkih ali v zavitkih, označenih „s kavinim mlinčkom“.

One so izbrale najbolje, kajti pridelek za kavo „s kavinim mlinčkom“ je najjedrnatejši, najokusnejši in najizdatnejši izdelek te vrste, ker je

:pravi Franck.:

Tovarna v Zagrebu.

**Najboljša, najsigurnejša
prilika za štedenje!**

Denarni promet
I. 1910. čez 87 milijonov K.
Stanje vlog čez 21 milijonov K.
Lastna glavica
■ K 608.996.84. ■

Ljudska
posojilnica

registr. zadruga z neomejenim zavezo
Miklošičeva cesta 6
pritličje v lastni hiši nasproti
hotela „Union“ za franč. cerkvijo
prejema

hranilne vloge

vsak delavnik od 8. ure zjutraj do 1 ure
pop. ter jih obrestuje **4 1/2 %** brez
po kakem odbitku,
tako da prejme vložnik od vsakih
100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da
bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po
pošti so poštne-hranilnične položnice na razpolago.

Fran Povše, komercialni svetnik, vodja, gra-
ščak, drž. in dež. posl. predsednik; Josip Šiška,
stolni kanonik, podpred.; Odborniki: Anton
Belec, posest. podj. in trg. v št. Vidu n. Lj.; Dr.
Josip Dermastia; Anton Kobi, pos. in trg.; Breg
pri Borovni.; Karol Kauschegg, velepos. v Ljub-
ljani; Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani;
Ivan Kregar, svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni
posest. v Ljubljani; Fran Leskovic, hišni posest.
in blag. „Ljudske posojil.“; Ivan Pollak ml., tov.;
Karol Pollak, tovarnar in posestnik v Ljubljani;
Gregor Šlibar, župnik v Rudniku.

Priporočajte povsod „Našo Moč“!

Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
zanesljivo potovati naj se obrnejo
na **Simona Hmetelca**
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20.
Vsakovrstna Pojasnila daje se brezplačno.

Priporočamo domačo trgovino z oblekami
Maček & Komp.
Franca Josipa cesta št. 3.
Založniki c. kr. priv. južne železnice.
Solidna postrežba! Znižane cene!

**Bogata zaloga ženskih ročnih del in
zraven spadajočih potrebščin.**
F. Meršol, LJUBLJANA
Mestni trg št. 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.
Velika izber vezenin, čipk, rokavic, nogavio,
otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov,
žepnih roboev, ovratnikov, zavratnic, volne,
bombaža, sukanca itd.
**Predtiskanje in vezenje monogramov
in vsakovrstnih drugih risb.**

ANT. BAJEC, Ljubljana

cvetlični salon p. Tranč 2, vrtnarija Tržaška c. 34
izdeluje šopke, vence, trakove z napisl. To-
varniška zaloga vencev, prepariranih in
umetnih rastlin in cvetljic.

Zunanja naročila z obratno pošto. Brzjavi: Bajec, Ljubljana

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode, dečke
in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

I. VECCHIET

urar in draguljar, Ljubljana

Selenburgova ulica 7, nasproti glavne
pošte.

Sprejema popravila, izvršuje zlatarska dela
po naročilu. Kupuje ali zamenja z novimi
predmeti staro zlato in srebro, brilante, dija-
mante in druge bisere. — Zaloga precizij-
skih žepnih ur. — Postrežba točna in solidna.

**Dežnike in
solnčnike**
domačega izdelka

najboljše kakovosti, pri-
poročata po najnižji ceni
slavnemu občinstvu

Josip Vidmar, tovarna dežnikov, Ljubljana Pred škofijo št. 19.
— Stari trg št. 4. — Prešernova ulica št. 4.
Popravila se izvršujejo točno in ceno.

Iv. Buggenig,

sodarski mojster
Ljubljana, Cesta
na Rudolfovo že-
leznico št. 5.

Priporočata svojo veliko sodov. Prevzema tudi vsa v
zalogo vsakovrstnih njegov stroko spada-
joča dela po najnižjih cenah. Solidno delo. Točna postrežba.

Ivan Jax in sin v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

**vozniških koles in
šivalnih strojev**

za rodbino in obrt.

A. Lukič
Slovenska
konfekcijska trgovina
za gospode, dame, dečke, deklice.
Ljubljana
Pred škofijo 19.

Lekarna „Pri Kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kapljice za želodec, izvrstno, krepljivo in slast do jedi pospe-
šujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kapljice zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Posipalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti potenju nog,
steklenica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde kože, ste-
klenica 70 v.
„Sladin“ za otroke škatlja 50 v.
Tinktura za želodec, odvajalno in želodec krepljivo sredstvo
steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstni pripomoček proti kašlju, stekl. 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v. in 4 krono 80 v.

A. Žibert, Ljubljana

Prešernova ulica

:: priporočata svojo ::

veliko zalogo čevljev

:: domačega izdelka ::

**Agitirajte za naše časopise, po-
sebno za del. list „Našo Moč“.**

Pozor slovenska delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(Pri Češniku) LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbi naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo 6 dni!

**Havre
New-York**

francoska prekomorska družba

Veljavne vožnje liste (Šifkarte) za francosko linijo čez Havre,
ter liste za povratek iz Amerike v domovino in brezplačna
pojasnila, daje samo **ED. ŠMARD**

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska
cesta št. 18 v novi hiši „Kmetijske posojilnice“ nasproti gostilne
pri „Figovcu“.

**Spominjajte se pri vseh prireditvah,
pri vseh veselih in žalostnih dogod-
kih „Slovenske Straže!“**

TEOD. KORN

pokrivalec streh in klepar, vpeljalet strelododov ter instalater
vodovodov, LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8.

Priporočata se za izvrševanje vsakovrstnih kleparskih del ter pokrivanje
streh z angleškim, francoskim in tuzemskim škrljem z asbest-ce-
mentnim škrljem (Eternit) patent Hatschek z izbočno in ploščnato
opeko, lesno-cementno in strešno opeko. Vsa stavbinska in galan-
terijska kleparska dela v priznani solidni izvršitvi.